



La presó dels capellans

NARCÍS SUREDA > Text

PEP IGLESIAS > Fotografia

Totes les ciutats mil·lenàries tenen secrets i misteris –ja no diguem llegendes–, i Girona no podia ser distinta: tenia secrets i misteris. I dic *tenia* perquè quan un secret deixa de ser secret també perd el misteri, i des que la nostra ciutat s'ha despertat a la modernitat, traduïda en notables actuacions urbanístiques al Barri Vell i en nombroses rehabilitacions formals o funcionals, es podria afirmar que s'ha violat la seva intimitat i ha desaparegut aquell romàntic misteri que li donava interès. Això ha succeït tant en la ciutat com en el seus edificis. És el cas de l'antic Palau Episcopal.

L'edifici és un immens conjunt de diversos cossos, construïts en diverses fases i èpoques. Tot això ja s'ha estudiat i

publicat i no ha de ser pas objecte d'aquestes ratlles. El cas és que des que aquell lloc era solament un espai lliure, en època de l'emperador August, fins que s'hi inicià la construcció d'una residència episcopal, al començament del segon mil·lenni, s'hi anaren afegint pisos i dependències fins ben bé a l'època moderna. Alguns dels cossos són identificables i datables, però d'altres no tant, perquè les restauracions i adaptacions prèvies a la instal·lació del Museu d'Art varen esborrar maldestrament elements historiogràficament molt importants. Tot i així hi són perfectament identificables zones d'origen romànic, gòtic i neoclàssic.

En un segon pis del cos gòtic, en un racó d'una antiga dependència episcopal, avui sala del museu, hi ha uns quants graons de pedra que ens condueixen a un estret passadís –d'uns 60 cm d'ample per uns 2 m d'alt– de parets, terra i sostre també de pedra, al final del qual, i després d'obrir una petita però gruixuda porta ferrada, podem penetrar en



Palau Episcopal de Girona

un espai quadrangular i prou ampli, de parets rònegues i fosques, avui il·luminades amb focus elèctrics i antigament a través d'una petita finestra. Un gran arc parteix l'únic àmbit de la sala, que conté una gran llar de foc amb campana –com la de les cases de pagès– i en un racó, rere els envans que abracen l'escala d'accés, una petita fornícula que encabeix el forat d'una comuna, amb tapadora i tot.

Aquesta cambra era la presó dels capellans, que s'utilitzà a partir del segle XVI. Cal suposar que l'espai disposava també d'unes màrfegues i que era capaç d'encabir diversos estadants, eclesiàstics condemnats pels tribunals del bisbe per vés a saber quins delictes contra el dogma o de la carn.

No cal gaire imaginació per veure uns quants desgraciats privats de les seves dignitats públiques i de la seva llibertat vegetant en aquell forat, tanmateix prou més confortable, airejat i calent –si hi havia llenya– que les masmorres soterrànies que hom pot observar en els castells medievals.

Sembla que en les seves parets, revestides de morter i quasi totes repicades durant la Guerra Civil, hi havia nombrosos grafitis; en resten encara alguns en l'àmbit de l'estreta escala. Certament d'una difícil lectura, s'hi poden identificar almenys dues inscripcions –segons que va escriure N. J. Aragó en una publicació del 1997–, l'una de 23 de gener de 1623 i l'altra de 1716.

La més pintoresca diu: «No por el quoniam estuve aquí / aunque mujer fue causa tal / si solo por un accidente fatal / si porque 91 días viví aquí».

En un escrit capitular de 1528 es conta el fet patètic de la mort d'un capellà de 60 anys, allí reclòs, que intentava fugir per la finestra i caigué al buit.

La presó dels capellans és un dels secrets de Girona que ens transporta directament al passat, però el seu misteri mai no s'esvairà, perquè és teixit de les angúnies, penes i remordiments d'aquells capellans potser indignes però sempre desgraciats.